

Universiteit
Leiden

The Netherlands

Ontstellend weerzinwekkend maar wonderbaarlijk intens: vijf perspectieven op Emmanuel Fremiets gorilla-beelden (1859-1888)

Broekhuizen, B.J.M. van

Citation

Broekhuizen, B. J. M. van. (2022, June 21). *Ontstellend weerzinwekkend maar wonderbaarlijk intens: vijf perspectieven op Emmanuel Fremiets gorilla-beelden (1859-1888)*. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/3309992>

Version: Publisher's Version

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/3309992>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Persoonsregister

N.B.: De geografische aanduidingen zijn bedoeld als topografische wenken en niet als weergave van een historische staatkundige werkelijkheid.

N.B.II: Emmanuel Fremiet (1824-1930), hoofdpersoon in dit boek, is niet opgenomen in deze index.

Jean Nicolas Sebastien **Allamand** (1713-1787), bioloog in de Nederlanden 124

Jean-François **Ameline** (1763-1835), Franse modellenmaker 169

Mari Silvester **Andriessen** (1897-1979), Nederlandse beeldhouwer 30

Thomas **Arnauld** (1834-1908), Franse criticus 139

John James **Audubon** (1785-1851), Frans (Haïtiaans)-Amerikaanse bioloog en kunstenaar 133

Louis Thomas Jérôme **Auzoux** (1797-1880), Franse arts en modellenmaker 111, 136, 167-170

Charles **Avery** (1940), Britse kunstwetenschapper 205, 224, 227

Ferdinand **Avenarius** (1856-1923), Duitse journalist 264-266

Étienne-Laurent-Jean Mazade, marquis d'**Avèze** (1757-18...), Initiator eerste Franse wereldtentoonstelling 150

- Saartje **Baartman** (1789-1815), Zuidelijk Afrikaanse vrouw die als hotten-tot-Venus tentoongesteld werd in verschillende Europese steden, waaronder Parijs 214-217
- Jules **Barbey** d'Aurevilly (1808-1889), Franse criticus 244
- Louis-Ernest **Barrias** (1841-1905), Franse beeldhouwer 255
- Truman Howe **Bartlett** (1835-1922), Amerikaanse beeldhouwer en biograaf (Fremiet, Rodin) 25, 49, 67, 71, 72, 75-78, 81, 82, 85-87, 89, 94-98, 123, 145, 146, 195, 203, 273
- Charles **Baudelaire** (1821-1867), Franse dichter en criticus 26, 28, 38, 57, 86, 101, 196-198, 215, 269, 271, 273, 275, 276, 278, 288
- Antoine-Louis **Barye** (1795-1875), Franse beeldhouwer 34, 38, 39, 45-47, 52, 57-59, 86, 87, 92, 93, 95, 98, 114, 132, 137-141, 143, 147-149, 163, 171, 205, 221-223, 293
- Rheinhold **Begas** (1831-1911), Duitse beeldhouwer 254
- A.A. van **Bemmelen** (1830-1897), Nederlandse zoöloog 151, 152, 191, 192
- Glenn F. **Benge**, Amerikaanse kunstwetenschapper (Barye) 59, 140, 223
- Walter **Benjamin** (1892-1940), Duitse socioloog (*Paris, Hauptstadt des 19. Jahrhunderts*) 27, 28
- Luc **Benoist** (1893-1980), Franse conservator en criticus 26, 45-47, 164, 218, 222, 224, 225
- Gianlorenzo **Bernini** (1598-1680), Italische beeldhouwer en architect 44, 176, 188, 205, 214
- Albert **Besnard** (1849-1934), Franse historicus 100
- Jacques de **Biez** (1852-1915), Franse journalist, politicus, criticus en biograaf (Ligue Antisémitique) 25, 67, 70, 71, 75, 76, 78, 80, 96, 203, 244-246
- Otto von **Bismarck** (1815-1898), Duitse kanselier 97, 234, 237, 241, 244, 253, 254
- Henry Marie Ducrotay de **Blainville** (1777-1850), Franse bioloog 75, 76, 158
- William Phipps **Blake** (1826-1910), Amerikaanse criticus 253
- Charles **Blanc** (1813-1882), Franse kunstbonze, criticus en kunstdidacticus 94, 97, 115, 207, 225
- Jérôme-Adolphe **Blanqui** (1798-1851), Franse econoom 242, 243
- Armand **Bloch** (1866-1933), Franse beeldhouwer 43
- Albert **Boime** (1933-2008), Amerikaanse kunstwetenschapper 43, 59, 113, 114, 186, 244
- Isidore **Bonheur** (1827-1901), Franse beeldhouwer en Animalier 142
- Raymond **Bonheur** (1796-1849), Franse schilder 142
- Rosa **Bonheur** (1822-1899), Franse beeldhouwer en Animalier 133, 142-145, 147
- Jacobus **Bontius** (Jacob de Bondt) (1592-1631), Wetenschapper uit de Nederlanden 191

- Frits **Boterman** (1948), Nederlandse historicus 235, 238, 239
 Louis Édouard **Bouët-Willaumez** (1808-1871), Franse admiraal 157-159
 George **Boulanger** (1837-1891), Franse politicus en militair 244
 Émile-Antoine **Bourdelle** (1861-1929), Franse beeldhouwer 38, 47, 60
 Étienne **Bricon** (1864-1942), Franse kunstwetenschapper en biograaf 67, 75, 88, 89, 99-103, 105
 Georges-Louis Leclerc, graaf de **Buffon** (1707-1788), Franse bioloog 123, 154-156
 Michelangelo **Buonarotti**, zie Michelangelo
 Jakob **Burckhardt** (1818-1897), Zwitserse historicus 226
 Richard W. **Burkhardt** (1944), Amerikaanse historicus 122, 123
 Jean-Baptiste Paul **Cabet** (1815-1876), Franse beeldhouwer 254
 Daniel **Cady** Eaton (1837-1912), Amerikaanse kunstwetenschapper 32, 67, 75
 Auguste **Cain** (1821-1894), Franse beeldhouwer en Animalier 142-144
 Petrus **Camper** (1722-1789), Arts en bioloog in de Nederlanden 125, 156, 191
 Antonio **Canova** (1757-1822), Italische beeldhouwer 25, 46, 50, 51, 218, 219, 231
Carolus-Duran (Charles-Émile Auguste Durand) (1837-1917), Franse beeldhouwer 99
 Jean-Baptiste **Carpeaux** (1840-1863), Franse beeldhouwer 25, 29, 34, 42, 45, 50-53, 59, 98, 100, 113, 116-118, 219, 224, 225
 Eugène **Carrière** (1849-1906), Franse kunstenaar 100
 Jacques de **Caso** (1928), Frans-Amerikaanse kunstwetenschapper 36, 53, 60
 Benvenuto **Cellini** (1500-1574), Italische beeldhouwer 216, 226, 247, 248
 Paul du **Chaillu** (1831-1903), Franse antropoloog 153, 157, 193-195, 211
 Henri **Chapu** (1833-1891), Franse beeldhouwer 217
 Julie **Charpentier** (1770-1845), Franse beeldhouwer en taxidermist 164
 Antoine **Chazal** (1793-1854), Franse kunstenaar 141
 Daniel **Chester French** (1850-1931), Amerikaanse beeldhouwer 52
 Ernest **Chesneau** (1833-1890), Franse criticus 148, 174, 182, 184
 Catherine **Chevillot** (1961), Franse kunstwetenschapper 25, 59, 67, 69, 92, 94, 96-98, 119, 136, 138, 244-246
 Joseph **Church**, Amerikaanse kunstwetenschapper 198-200
Cigoli (Lodovico Cardi) (1559-1613), Italische kunstenaar 162
 Auguste **Clésinger** (1814-1883), Franse beeldhouwer 38, 114
 Samuel Taylor **Coleridge** (1772-1834), Britse literator 272
 Albéric **Collin** (1886-1962), Belgische beeldhouwer 47
 Bradford **Collins**, Amerikaanse kunstwetenschapper 61
 Charles **Cordier** (1827-1905), Franse beeldhouwer 57, 58

- Fernand **Cormon** (1845-1924), Franse schilder 88, 135, 136
 Peter von **Cornelius** (1783-1867), Duitse schilder 267
 Jeremy **Cooper**, Amerikaanse journalist en biograaf 55, 67
 Gustave **Courbet** (1819-1877), Franse kunstenaar 45
 Christiaan van **Couwenbergh** (1604-1667), Schilder uit de Nederlanden 174, 184-187, 211
 Penelope **Curtis** (1961), Britse kunstwetenschapper 40
 Georges-Frédéric (Frédérique) **Cuvier** (1773-1838), Franse zoöloog 126-128
 Georges-Léopold-Chrétien-Frédéric-Dagobert (Georges) **Cuvier** (1769-1832), Franse zoöloog 75, 109, 125-127, 129, 131, 134, 200, 214
 P.K. van **Daalen**, Nederlandse kunstwetenschapper 30
 Jules **Dalou** (1838-1902), Franse beeldhouwer 32, 45, 47, 100
 Jean-Pierre **Dantan** (1800-1869), Franse beeldhouwer 114
 Charles **Darwin** (1809-1882), Britse wetenschapper 59, 111, 126, 150-152, 164, 165, 171, 179, 190, 191
 Honoré **Daumier** (1808-1879), Franse kunstenaar 52, 133
 Jacques-Louis **David** (1748-1825), Franse kunstenaar 70, 71
David d'Angers (1788-1856), Franse beeldhouwer 25, 45, 50, 51, 114, 118
 Edgar **Degas** (1834-1917), Franse kunstenaar 29, 54, 295
 Ferdinand Victor Eugène **Delacroix** (1798-1863), Franse schilder 275, 276
 Eugene **Delaplanche** (1836-1891), Franse beeldhouwer 24, 217
 Paul **Déroulède** (1846-1914), Franse militair en politicus 244
 Abel **Desjardins** (1814-1886), Franse historicus 205, 227
 Achille **Devéria** (1800-1857), Franse bioloog 160
 Benjamin **Disraeli** (1804-1881), Britse staatsman 109, 150, 151
 Petra Ten **Doesschate-Chu** (1942), Nederlandse kunstwetenschapper 61, 204
 Gustave **Doré** (1832-1883), Franse kunstenaar 133
 Edouard **Drumont** (1844-1917), Franse journalist en politicus 80, 245
 Paul **Dubois** (1829-1905), Franse beeldhouwer 217
 Auguste-Alexandre **Dumont** (1801-1884), Franse beeldhouwer 219-221
 Thomas von der **Dunk** (1960), Nederlandse historicus 238, 239
 Henry Marie **Ducrotay** de Blainville (1777-1850), Franse bioloog zie Blainville
 Francisque **Duret** (1804-1865), Franse beeldhouwer 42, 117, 219-221
 Philippe **Durey** (1953), Franse conservator en kunstbonze 35, 59, 60
 Ferdinand **Dutert** (1845-1906), Franse architect 136
 Albert E. **Elsen** (1927-1995), Amerikaanse kunstwetenschapper 30, 34, 39, 40, 49, 54, 116, 133
 Carl **Einstein** (1885-1940), Duitse kunstwetenschapper 33-34

- Antoine **Étex** (1808-1888), Franse beeldhouwer 114
- Alexandre **Falguière** (1831-1900), Franse beeldhouwer 24, 99, 217
- Philippe **Fauré-Fremiet** (1889-1954), Franse biograaf (kleinzoon Fremiet) 19, 25, 65, 67-74, 79, 92, 94-96, 99-101, 226
- Henri **Filhol** (1843-1902), Franse bioloog, arts en museumdirecteur 131, 134
- Marie **Firman** Bocourt (1819-1904), Franse bioloog en kunstenaar 164, 165
- Michel **Florisoon** (1904-1973), Franse conservator (Rondom Rodin) 38, 45
- Jean-Paul Paschal **Franceschi** (1826-1894), Franse beeldhouwer, broer van Jules 38
- Jules **Franceschi** (1825-1893), Franse beeldhouwer, broer van Jean-Paul 38
- Christopher **Fratin** (1801-1864), Franse beeldhouwer en Animalier 139, 142, 143, 147
- Adélaïde **Fremiet-Ricourt** (1837-1915) (echtgenote Fremiet) 226
- Auguste Théophile **Fremiet** (1800-1853) (vader Fremiet) 69, 71-73
- Charles **Fremiet** (1825-...) (broer Fremiet) 72
- Joséphine **Fremiet-Frochot** (1803-1868) (moeder Fremiet) 68, 71
- Max Jacob **Friedländer** (1867-1958), Duits-Nederlandse kunstwetenschapper 15, 21
- Léon **Gambetta** (1838-1882), Franse staatsman 245
- Jean-Nicolas **Gannal** (1791-1852), Franse arts 78, 80
- Gautier**-Laboulaye, Franse arts 158
- Théophile **Gautier** (1881-1872), Franse criticus 269, 273-276
- Étienne **Geoffroy** de Saint-Hilaire (1772-1842), Franse bioloog 75, 127, 129, 158
- Isidore **Geoffroy** de Saint Hilaire (1805-1861), Franse bioloog 9, 75, 111, 121, 127-129, 142, 151, 157, 158, 165, 166, 192
- Jean-Léon **Gérôme** (1824-1904), Franse kunstenaar 224, 246
- Giambologna** (Jean de Boulogne) (1529-1608) Frans-Italische kunstenaar 46, 172, 175, 189, 204-207, 211, 213-216, 218, 219, 221-228
- François **Girardon** (1628-1715), Franse beeldhouwer 205
- Johann Wolfgang von **Goethe** (1749-1832), Duitse auteur, filosoof en wetenschapper 240, 267
- Vincent Willem van **Gogh** (1853-1890), Nederlandse schilder 17, 23, 294
- Edmond de **Goncourt** (1822-1896) & Jules (1830-1870), Franse roman-auteurs 67, 80-82, 91, 139, 173, 175, 290
- Ted **Gott** (1961), Australische conservator (Fremiet en gorilla's) 76, 154, 203
- Bart **Grob** (1973), Nederlandse conservator (Auzouxmodellen) 12, 167, 169
- Andrea **Grösslein**, Duitse kunstwetenschapper 255, 257, 260
- Ernest **Guilbert** (1848-1913), Franse beeldhouwer 35

- Émile **Guillemin** (1841-1907), Franse beeldhouwer en Animalier 139
- Abraham **Hammacher** (1897-2002), Nederlandse kunstbonze en kunstwetenschapper 33
- Rush C. **Hawkins** (1831-1920), Amerikaanse kunstbonze 173, 280
- Guido **Henckel** von Donnersmarck, Guido graaf Henckel, eerste vorst van Donnersmarck (1830-1916), Duitse politicus 97, 106
- Marieke **Hendriksen**, Nederlandse historicus 162
- Jean-Jacques **Henner** (1829-1905), Franse beeldhouwer 99
- Eugène **Hiolle** (1834-1886), Franse beeldhouwer 24
- Jane **Horswell** (1921-1984), Britse handelaar in Animaliers (Sladmore gallery) 11, 55, 67, 79, 139, 140
- Jean-Antoine **Houdon** (1741-1828), Franse beeldhouwer 52, 163
- Martinus **Houttuyn** (1720-1798), bioloog in de Nederlanden 154
- Auguste Joseph Gaspard **Houzé** de l'Aulnoit (1824-1895), Franse fotograaf 209, 210
- J. **Huet** (actief 1823-1831), Franse kunstenaar 141
- Alexander von **Humboldt** (1769-1851), Duitse wetenschapper, ontdekkingsreiziger 240
- Wilhelm von **Humboldt** (1767-1835), Duitse wetenschapper, filosoof en staatsman 240
- William **Hunter** (1718-1783), Britse arts 163
- Honoré-Jean-Aristide **Husson** (1803-1864), Franse beeldhouwer 118
- J.- K. **Huysmans** (1848-1907), Franse auteur 41
- Horst W. **Janson** (1913-1982), Amerikaanse kunstwetenschapper 53, 54, 58, 59, 109, 114, 150, 151
- Frans **Jochems** (1880-1949), Belgische beeldhouwer 47
- Ferdinand **Keller** (1842-1922), Duitse schilder 265-267
- Sandra **Kisters** (1973), Nederlandse kunstwetenschapper 12, 66, 83
- Hans **Körner**, Duitse kunstwetenschapper 270, 273-276
- Petrus **Koning** (1787-1834), Nederlandse preparateur 169
- Ype **Koopmans** (1955), Nederlandse kunstwetenschapper 31, 145
- Murray **Krieger** (1923-2000), Amerikaanse literatuurwetenschapper 270-273
- Ernst **Kris** (1900-1957), Oostenrijkse psycho-analyticus en kunstwetenschapper 66, 84
- Alfred **Kuhn** (1885-1940), Duitse kunstwetenschapper 32-34, 37
- Otto **Kurz** (1908-1975), Oostenrijkse kunstwetenschapper 66, 84
- Chunglin **Kwa**, Nederlandse filosoof en historicus 153, 154
- Jean-Baptiste **Lamarck** (1744-1824), Franse bioloog 129

- Stanislas **Lami** (1858-1944), Franse beeldhouwer en kunstwetenschapper 67, 79, 88-91, 94, 95, 99, 245
- Jean-Baptiste **Laumonier** (1749-1818), Franse arts 77
- Elise **Lemire**, Amerikaanse kunstwetenschapper 200-202
- Mary **Lefkowitz** (1935), Amerikaanse classicus 188
- Hector-Martin **Lefuel** (1810-1880), Franse architect 96, 97, 145
- J. A Leo **Lemay** (1935-2008), Amerikaanse kunstwetenschapper 198, 199
- Isabelle **Leroy**-Jay Lemaistre, Franse kunstbonze en kunstwetenschapper 60, 140
- Ferdinand de **Lesseps** (1805-1894), Franse ingenieur, diplomaat 18
- Fred **Licht** (1928), Nederlands-Duitse kunstwetenschapper 26, 40-44, 47, 50-52, 112, 248
- Carolus **Linnaeus** (1707-1778), Zweedse bioloog 155
- Jacques **Lipchitz** (1891-1973), Franse beeldhouwer 39
- Elise S. **Lipkowitz**, Amerikaanse historicus 124, 125
- Titus **Livius** (59 v. Chr.- 17 na Chr.), Romeinse historicus 189
- Lodewijk XIV** (1638-1715), Franse koning 116, 121, 122, 239
- Césaire **Lombroso** (1835-1909), Italiaanse wetenschapper 282, 289
- Louis-Philippe** (1773-1850), Franse koning 46, 47, 73, 149, 240
- Lysippus** (390-300 v. Chr.), Griekse beeldhouwer 84
- James A. **Mackay** (1936-2007), Britse journalist en kunstwetenschapper 55, 70, 75, 79, 138, 143
- Aristide **Maillol** (1861-1944), Franse beeldhouwer 38, 60, 294
- Édouard **Manet** (1832-1883), Franse schilder 17, 21, 61, 280, 295
- Jorge **Martínez-Contreras** (1940), Mexicaanse historicus 152, 157, 164, 165
- Francesco I De' **Medici** (1541-1587), Italische politicus 206
- Pierre-Jules **Mêne** (1810-1879), Franse beeldhouwer en Animalier 142-144, 147
- John (Jean) de **Menil** (de Ménil) (1904-1973), Frans-Amerikaanse kunstverzamelaar, samen met echtgenote Dominique de Menil-Schlumberger (1908-1997) 186
- Marius Jean Antonin **Mercié** (1845-1916), Franse beeldhouwer 217, 255
- Michelangelo** Buonarroti (1475-1564), Noord-Italische beeldhouwer, architect en schilder 33, 216, 224, 226, 227
- Jules **Michelet** (1798-1874), Franse historicus 183, 184, 226
- Aimé **Millet** (1819-1891), Franse beeldhouwer 24
- Jean-François **Millet** (1814-1875), Franse schilder 45
- George **Minne** (1866-1941), Belgische beeldhouwer 85, 86
- Ruth **Mirolli**, Amerikaanse kunstwetenschapper en conservator (Ruth Butler Mirolli) 41, 48-50

- François **Mitterrand** (1916-1996), Franse politicus 58
- Hellmuth von **Moltke** (1800-1891), Duitse generaal 260, 261, 263, 264
- Charles de **Montesquieu** (1689-1755), Franse filosoof 273, 274
- Gustave **Moreau** (1826-1898), Franse kunstenaar 133
- Mathurin **Moreau** (1822-1912), Franse beeldhouwer 24
- Josef **Myslbek** (1848-1922), Tjechische beeldhouwer 260
- Nadar** (Gaspard-Félix Tournachon) (1830-1910), Franse fotograaf 64, 197, 275
- Napoleon** Bonaparte (1769-1821), Franse keizer 58, 70, 123, 124, 160, 231, 235-238, 250
- Karel Lodewijk **Napoleon** Bonaparte (Napoleon III) (1808-1873), Franse keizer 15, 90, 91, 115, 170, 182, 238, 253
- Émile de **Nieuwerkerke**, Alfred Émilien O'Hara, graaf van Nieuwerkerke (1811-1892), Franse beeldhouwer, kunstbonze en intendant van de Salon 30, 89, 114
- Antoinette Le **Normand-Romain** (1951), Franse kunstwetenschapper 60
- Fritz **Novotny** (1903-1983), Oostenrijkse kunstwetenschapper 28, 29, 41, 100
- Willem V van **Oranje** Nassau (1748-1806), Stadhouders in de Nederlanden 124, 125
- Mathieu-Joseph-Bonaventure **Orfila** (1787-1853), Franse arts 15, 76-78, 80, 136, 146, 169, 170
- Jürgen **Osterhammel** (1952), Duitse historicus 235, 238, 251
- Publius **Ovidius** Naso (43 v.Chr. - 17 na Chr.), Romeinse auteur 85, 187-190
- Richard **Owen** (1804-1892), Britse anatoom, paleontoloog en zoöloog 153
- Peter **Pallas** (1741-1811), bioloog in de Nederlanden 124
- Blanche **Païva** (La Païva) (1819-1884), Franse courtisane en politicus 97, 234, 287
- Georg **Papperitz** (1846-1918), Duitse kunstenaar 258
- Kineton **Parkes** (1865-1938), Amerikaanse kunstwetenschapper 32
- Adolf **Paulus** (1851-1924), Duitse kunsthandelaar en kunstadviseur 258
- Joseph **Paxton** (1803-1865), Engelse tuinarchitect 255
- Charles Willson **Peale** (1741-1827), Amerikaanse museumondernemer 201
- Friedrich **Pecht** (1814-1903), Duitse schilder en criticus 255, 264, 267, 268
- Maria **Pele** Gindhart, Amerikaanse kunstwetenschapper 129, 130, 132-136, 141, 209, 214
- Charles-Eugène **Pénaud** (1800-1864), Franse marine-officier 159
- Nicholas **Penny** (1949) Britse kunstwetenschapper 208, 247
- Flavius **Philostratus** (ca. 170-247), Romeinse retoricus 271
- Anne **Pingeot** (1943), Franse kunstwetenschapper en conservator 35-37, 47, 54, 60, 270

- Plato** (427-347 v. Chr.), Griekse filosoof 199
- Plinius** de Oudere (+79 na Chr.), Romeinse historicus 84
- Louis-Messidor-Lebon **Petitot** (1794-1862), Franse beeldhouwer 118
- Pierre **Puget** (1620-1694), Franse beeldhouwer 254
- Edgar Allan **Poe** (1809-1849), Amerikaanse auteur 22, 85, 86, 175, 195, 197-204, 207, 229, 282
- Pamela **Potter**-Hennessy, Amerikaanse historicus 173, 250, 252, 254, 255, 280
- Pierre **Puvis** de Chavannes (1824-1898), Franse kunstenaar 99
- Benedict **Read** (1945-2016), Britse kunstwetenschapper 31, 32, 34, 35
- Rembrandt** Harmenszoon van Rijn (1606-1669), schilder in de Nederlanden 30
- Maurice **Rheims** (1910-2003), Franse kunstwetenschapper 25, 26, 44, 50, 51
- Paul **Richer** (1849-1933), Franse arts en beeldhouwer 88
- Georges **Rodenbach** (1855-1898), Belgische dichter 39
- Auguste **Rodin** (1840-1917), Franse beeldhouwer 17, 23, 25, 26, 29-34, 37-40, 45, 49, 50-52, 56, 59, 63, 69, 100, 117, 119, 132, 133, 145, 146, 294, 295
- Alfred **Roll** (1846-1919), Franse schilder 99
- Jean-Jacques **Rousseau** (1712-1778), Franse filosoof 138
- Louis **Rousseau** (1811-1874), Franse bioloog 160
- Clemence **Royer** (1830-1902), Franse antropologe (eerste vertaalster in Frans van Darwins *Origin of Species*) 152
- François **Rude** (1784-1855), Franse beeldhouwer (oom Fremiet) 34, 42, 69-71, 73, 98, 116-119, 142, 147, 219-221, 225, 246
- Sophie **Rude**-Fremiet (1797-1867), Franse schilder (tante Fremiet) 25, 69-72
- Augustus **Saint Gaudens** (1848-1907), Amerikaanse beeldhouwer 52
- René de **Saint-Marceaux** (1845-1915), Franse beeldhouwer 217, 227
- Thomas Staughton **Savage** (1804-1880), Amerikaanse wetenschapper (ontdekker gorilla) 156, 157
- Friedrich **Schiller** (1759-1805), Duitse filosoof en auteur 240, 267
- Alexandre **Schoenewerk** (1820-1885), Franse beeldhouwer 24
- Albertus **Seba** (1665-1736), Wetenschapper in de Nederlanden 124
- William **Shakespeare** (1564-1616), Britse toneelschrijver 272
- Ebenezer **Sibly** (...-1800), Britse wetenschapper 155, 161, 212
- Rudolf **Siemering** (1835-1905), Duitse beeldhouwer 260, 261, 263, 264
- Alfred **Sisley** (1839-1899), Franse kunstenaar 36-37
- Gerard van **Spaendonck** (1746-1822), Nederlands-Franse kunstenaar 132, 141
- J.P. **Sucquet**, Franse arts 78-82, 146
- François **Thiebault**-Sisson (1856-1936), Franse journalist en biograaf 67, 70-72, 92, 138

André **Thouin** (1747-1824), Franse bioloog 125
 Bertel **Thorvaldsen** (1770-1844), Deense beeldhouwer 56
 Louk **Tilanus** (1949), Nederlandse kunstwetenschapper 30
 S. **Tomkowicz**, Poolse criticus 259, 261, 263, 268, 269
 Auguste **Tremont** (1892-1980), Luxemburgse Animalier 47
 Nicolaes **Tulp** (1593-1674), arts en burgemeester in de Nederlanden 154
 Charles-François **Viel** (1745-1819), Franse architect 122
 Georges **Vigarello** (1941), Franse historicus 178-181
 Karl von **Vincenti** (1835-1917), Duitse auteur, criticus en orientalist 259, 260, 267, 268
 Aernout **Vosmaer** (1720-1799), bioloog uit de Nederlanden 124, 156
 Adriaen de **Vries** (1556-1625), Beeldhouwer uit de Nederlanden 30
 Anne Middleton **Wagner** (1949), Amerikaanse kunstwetenschapper 42, 59, 112-114, 116-118
 Kathryn **Weir**, Australische kunstwetenschapper 154, 203
 Jan **Teeuwisse** (1955), Nederlandse kunstwetenschapper 11, 12, 20, 29, 30, 140
 Jacques **Thuillier** (1928-2011), Franse kunstwetenschapper 23, 35-37, 60
 Jeanne L. **Wassermann**, Amerikaanse kunstwetenschapper 51-53, 138
 Eugen **Weber** (1925-2007), Roemeens-Amerikaanse historicus 179, 236, 241
 Bo **Wennberg** (1912-2006), Zweedse kunstwetenschapper 17, 27, 34, 56-59, 216-219, 222, 225
 Anton Alexander von **Werner** (1843-1915), Duitse schilder 254
 Jean-Charles **Werner** (1798-1856), Franse kunstenaar (Leraar Fremiet) 73, 75, 76, 78, 83, 136, 146, 158, 160, 164, 165
 Henk L. **Wesseling** (1937-2018), Nederlandse historicus 94, 234-238, 254
 Joseph Viktor **Widmann** (1842-1911), Zwitserse criticus 22, 23, 229, 231, 232, 235, 266, 269, 270-273, 276, 277-280, 288-292
 Koning **Willem III** der Nederlanden (1817-1890), Nederlands staatshoofd 128
 Margot **Wittkower** (1902-1995) & Rudolf (1901-1971), Britse kunstwetenschappers 66, 83, 85
 Diane **Wolfthal** (1949), Amerikaanse kunstwetenschapper 174-177, 178, 184-186, 188
 George **Wombwell** (1777-1850), Britse menagerie-exposant 161, 162, 191
 Jeffries **Wyman** (1814-1874), Amerikaanse bioloog (ontdekker gorilla) 156, 157
 Marek **Zgorniak**, Poolse kunstwetenschapper 90, 158, 182, 197, 259-261

Over de auteur

Dick van Broekhuizen (1973) is in 1997 afgestudeerd in Leiden aan het kunsthistorisch instituut met een scriptie over de fotograaf August Sander. Daarna heeft hij met succes de Lerarenopleiding ICLON-kunstgeschiedenis voltooid in 1998. Na een jaar lesgeven werd hem gevraagd de studiezalen Twintigste Eeuw en Negentiende Eeuw te bezetten in het Rijksbureau voor Kunsthistorische Documentatie (nu RKD – Nederlands Instituut voor Kunstgeschiedenis, Den Haag), een tijdelijke aanstelling die hij in 2002 verruilde voor een wetenschappelijk medewerkerschap in het nieuw gestichte Sculptuur Instituut in museum Beelden aan Zee, Scheveningen. In dat museum is hij nog steeds werkzaam, nu als collectiebeheerder en conservator moderne en hedendaagse beeldhouwkunst. De negentiende-eeuwse sculptuur en de moderne sculptuur in het algemeen behoort tot zijn interesse en expertisegebied. Door de ervaring opgedaan in het museum houdt hij zich ook bezig met andere, meer technisch-museale activiteiten, zoals preventieve conservering, conditierapportage, verzekeringen en ICT. Ook is hij betrokken of verantwoordelijk, niet alleen bij de kunstcollecties, maar ook bij de bibliotheek, documentatiecollecties en het kleine aantal archieven dat het museum beheert.

In museum Beelden aan Zee is hij betrokken geweest bij vele tentoonstellingen, maar droeg hij de verantwoordelijkheid voor o.a. Chinese projecten zoals *Xianfeng!* (2005), *Sui Jianguo* (2011) en *Zhang Dali* (2017). Verder waren belangrijke tentoonstellingen in relatie met het promotie-onderzoek *The Unwanted Land* (2011), *Van Barye tot Bugatti. Les Animaliers* (2011), *Charles Despiau* (2013) en een langlopend onderzoek naar de collecties van de Gipsotheek (sinds 2018). De bijbehorende catalogi waren onder zijn redactie of hoofdredactie. Ook wordt hij gevraagd voor monografische teksten, zoals voor kunstenaars als Alfred Haberpointner (2011), George Minne (2013), Ruud Kuijer (2014) en Bruijninx en Breebaart (2020). Tevens trad hij op in de media, wat bijdraagt aan de popularisering van het vak beeldhouwkunst, in zulke programma's als Avro's kunstuur (tentoonstelling *Les Deux Garçons* 2017), Bureau Buitenland (radio, Chinese kunst 2017) en regelmatige optredens in talkshows, bijvoorbeeld die van Umberto Tan in 2021. Van Broekhuizen is voorzitter van het Haags Preventienetwerk en lid van de AHNCA, Association of Historians of Nineteenth-Century Art, de ESNA, European Society for Nineteenth-Century Art en de kunstkring Hooglandse Kamer Leiden. Hij was jurylid voor de Wilhelmminering in 2015, Beelden in Leiden 2015 en de Lucas Art Award in 2020.

Volledige publicatielijsten en lijsten van verantwoordelijkheden zijn te vinden op www.vanbroekhuizen.net.

Afbeeldings- verantwoording

Rechten afbeeldingen

(CC: Creative Commons-licentie, C copyright (toestemming verkregen), Publiek domein: de afbeelding is rechtevrij.)

Publiek domein: 14, 15, 22, 28, 29, 31-33, 35-37, 41, 42, 50-53, 60-66, 72-80, 86, 87, 90-92, 96, 104, 118, 125, 126, 128, 129, 131, 133.

1 CC3-Mbzt.

2 Publiek domein (non-commercial use, V&A London).

3 Publiek domein, Wikimedia.

4 Publiek domein (non-commercial use, Musée d'Orsay).

5 Publiek domein (Archief Fremiet, Musée d'Orsay).

6 en 7 uit Metamorphoses (publiek domein).

8 Publiek domein (Gallica, BNfr).

9 Publiek domein (Plon).

10 © Musée des Beaux-Arts de Dijon/François Jay.

11 LPLT — Travail personnel, CC BY-SA 4.0.

12 Publiek domein, Rijksmuseum.

13 Foto: Dick van Broekhuizen.

16 Afb. courtesy by Artcurial.

17 Publiek domein (non-commercial use, The Met).

18 Publiek domein (non-commercial use, V&A London).

19 Publiek domein (non-commercial use, V&A London).

20 CC2, Guilhem Vellut from Paris, France.

21 Publiek domein (non-commercial use Walters Art Museum Boston).

23 CC BY-SA Steve Cadman - Flickr: Fontaine de l'Observatoire.

24 CC BY 3.0 Darya.g99 - Own work.

25 CC1 Jebulon.

26 Door Luis Miguel Bugallo Sánchez (Lmbuga) - Own work, CC BY-SA 4.0.

27 CC BY 2.0 Brandon Lynch.

30 Publiek domein Le plan de Roussel sur Gallica.

34 CC4 Wellcome Images

38, 39, 40 foto Dick van Broekhuizen.

43 Publiek domein (non-commercial use Musée d'Orsay).

44 Dick van Broekhuizen.

45 Publiek domein (Jacques de Caso Archive).

46 Door Jamain — Travail personnel, CC BY-SA 4.0.

47 CC3 Universdubronze.

48 C 2005 Musée du Louvre.

49 Publiek domein (Gallica).

54 Publiek domein (non-commercial use, Denver Art Museum).

- 55 Publiek domein (non-commercial use, Walters Art Museum Boston).
- 56 CC2, Guilhem Vellut from Paris, France.
- 57 Publiek domein (non-commercial use, University College Londen Digital Collections (18886)).
- 58 Publiek Domein CC1 museum Boerhaave Janeo23.
- 59 Publiek domein Wellcome Images.
- 67 Publiek domein (non-commercial use, British Library).
- 68 Publiek domein (non-commercial use, New York Public Library).
- 69 Publiek domein (non-commercial use, Wellcome Images).
- 70 Publiek domein (non-commercial use, Royal Academy).
- 71 CC4 Fabre Museum Ducatipierre.
- 81, 82, 83 Foto Dick van Broekhuizen.
- 84 CC BY-SA 4.0 Galleria Borghese.
- 85 CC BY-NC-SA 2.0 Jean Louis Mazieres.
- 88 Publiek domein uit: knipselboek Fonds Fremiet Musée d'Orsay, p. 6, archiefnummer RF.MO. ODO. 2015.3 2/2 1 à 209
- 89 Publiek domein (Detroit Institute of Arts).
- 93 Publiek domein Musée du Louve Petrusbarbygere.
- 94 CC BY-NC-ND 2.0 Janetandphil.
- 95 Dick van Broekhuizen.
- 97, 98 foto Dick van Broekhuizen.
- 99 CC BY-NC-SA 2.0 Steven Zucker.
- 100 Publiek domein (non-commercial use, Krannert Art museum).
- 101 27 CC BY 2.0 Brandon Lynch.
- 102 27 CC BY 2.0 Brandon Lynch.
- 103 CC2.5 Termos.
- 105 Publiek domein (British museum / Gallica).
- 106 CC2 GNAM.
- 107 CCo Public Domain Designation Art Institute Chicago.
- 108 CC BY-SA 4.0 VladoubidoOo Louvre.
- 109 Publiek domein Vassil.
- 110 Publiek domein (non-commercial use, Musée du Louvre).
- 111 CC BY-SA 4.0 Yair Haklai.
- 112 CC BY-SA 4.0 François de Dijon.
- 113 Publiek domein (non-commercial use, NGA.gov).
- 114 Publiek domein (non-commercial use, Musée du Louvre).
- 115 C Sladmore gallery.
- 116 Publiek domein Walters Art Museum.
- 117 Publiek domein Kunsthistorische Museum Wien.
- 119 Publiek domein (Deutsches Historische Museum).
- 120 CC BY-SA 3.0 François Trazzi.
- 121 CC BY-SA 4.0 Sukkoria / Musée d'Orsay.
- 122 CC BY-NC-ND 2.0 Sarowen / Musée d'Orsay.
- 123 Dick van Broekhuizen.
- 124 CC BY-SA 4.0 VladoubidoOo / Musée d'Orsay.
- 127 Publiek domein Library of Congress.
- 130 CCo, Paris Musées, Musée Carnavalet.
- 132 Publiek domein Alte Nationalgalerie.

MET DANK AAN:

Vertaling samenvatting: Peter Longbottom
 Ontwerp: Bart van den Tooren
 Uitgeefster museum Beelden aan Zee: Louise Bos
 museum Beelden aan Zee, Fonds Peese Binkhorst